

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Lucae Opalenii. Marsalci Curiae Regni Poloniae. Seu
(Anagrammatice.) Pauli Næoceli De Officiis Libri Tres**

Opaliński, Łukasz

Amsterdami, 1668

Pars Capitis Tertia. De Temperamento Obligationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46825](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46825)

perire. Denique *amissio Domini*, non te ^{Et quan-}
plus æquo anget: nec torquet: & quæ non ^{doquè de-}
inhianti animo possederis, securus cùm for- ^{relictio.}
tuna volet, dimittes: aut potiùs reddes.
Violatio verò Domini nulla prorsus erit.
Nec *charitas* jus suum cuique integrum ^{Nulla}
relinquens, & severè abstinentiam alieni ^{verò vio-}
imperans, permittet aut patietur; ut da- ^{latio.}
mno aliorum res & facultates nostras au-
geamus.

PARS CAPITIS TERTIA.

De Temperamento Obligationis.

AD moderandam inter homines one- ^{Immuni-}
rosam odiosamquè obligationem; ^{tatem re-}
charitas advocat tertiam, quam posueram, ^{stituit}
dotem suam, nempe *Immunitatem*. Ut ^{Charitas}
scilicet homines solo tantum vinculo mu- ^{per Chri-}
tui amoris nexi, cætera liberi, quantum ^{sti gratiã}
què fieri potest soluti sint ad invicem. Ut
sit nempe *Obligatio*: quam non externa
necessitas flagitet; sed ultro benevolentia
sibi imponat: & præstet.

Hac tantùm, Apostolus omnium se ^{Hæc obli-}
debitorem fuisse ultro professus est: se- ^{gationi}
quutus exemplum Magistri: qui se im- ^{sponde sa-}
pendit nobis: non quòd teneretur; sed ^{tisfacit.}
quia ipse voluit. Nemini ergo quidquam
(inquit Apostolus) debeamus, nisi ut in-
vicem diligamus. Hæc est lex officii apud
bonos:

*Hæc cum-
Et adim-
plet.* bonos : omnia vincla juris , omnem ne-
xum promissi , juramenti , ac Conven-
tionis longè superans : fortiusque adstrin-
gens. Hæc eximia Charitas Christi, urget
optimum quemquè , proximo benè vel-
le : & officia erga eum , implere fide bo-
na. Hæc jubet , nil acerbè exigere : nil
flagitare ingratus , nil etiam velut coactè
præstare : sed dictum effectum sponte ac
libenter reddere : *probitatem ὀρθὴν πίσω*

*Superat
promissa.*

*Jura-
mento
certiorè.
Jura-
menta.*

*Contra-
ctus.*

*Hæc liti-
gio absti-
net.*

*Ut redeat
innocen-
tia.*

*Honesti
voluptas
vera uti-
litasquè
agnoscen-
da.*

habere : certitudine satisfactionis super-
fluas facere cautiones : sponsiones : chiro-
grapha : aliaque , quibus res anxie confi-
tui , inter sibi diffidentes , solet. Hæc ,
(ut cum Cicerone dicam ;) in omni re
contrahendâ , vendendo , emendo , con-
ducendo , locando , in vicinitatibus &
confiniis , æquum & facilem : aliquid de
suo jure concedentem : A litibus verò ,
quantum licet , & paulò plus etiam quàm
licet , abhorrentem esse jubet. Hæc de-
nique in omnibus , quæ summi juris sunt ,
suadet temperare. Ut nempe redeat ,
quantùm potest , prima illa Charitas ,
quam status innocens & incorruptus ha-
buisset.

Ut verò redire possit ; quoniam maxi-
ma perturbatio officiorum esse solet , ab
eo ; quod utilitatis & voluptatis specie ,
blanditur nobis & imponit ; statuendum
omnino semel , firmiterquè decernendum
est ,

est, nil homini utile ac jucundum esse, quod non honestum: nec honestum, quod non utile ac jucundum sit. Nulla enim major & perniciosior pestis, vitam hominum invadere potuit: quàm nescio cujus falsæ utilitatis voluptatisquè æstimatio; & ab honesto utriusquè separatio. Hinc ambitus & avaritia, hinc flagitia, fraudes, perjuria, insidiæ, rapinæ, furta. Hinc quidquid est violandi juris, & societatis humanæ diffrahendæ.

Atqui vel ratio ipsa docet, commodum ac volupe non posse ab honestate fecerni. Nam si id est homini honestum; quod naturæ ejus rationali unicè congruit; idem profectò & bonum ejus, necessario erit: Si autem bonum; certè & utile jucundumquè erit. Idem ergo est honestum, & verè utile: ac jucundum. Deinde, si nihil magis contra naturam, quàm turpitudine; nihil autem magis secundum naturam, quàm vera utilitas; & vera Voluptas; profectò idem verè utile, verequè jucundum, simul & turpe esse non poterit.

Hæc autem sic à Cicerone disceptata; & à veteri Philosophiâ, sine certitudine immortalitatis, sine spe futuri præmii, sine metu extremæ pœnæ, ex solâ consideratione veri, ac decentiâ virtutis, agnita ac præcepta: quantò magis nos concernunt

Quæ ab invicem separari non posse demonstratur.

Id maxime decet Christianos.

nunt Christianos! vitæ æternæ securos, & aut mercedis, aut supplicii magnitudine, meritò excitandos terrendosve? Quanto, inquam, magis nos decet, fucatam hanc falsamquè utilitatem ac voluptatem, aspernari: & spe futuræ veræquè felicitatis contemnere? *Quid enim prodest homini, mundum lucrari, & animæ detrimentum facere? aut quæ commutatio falsæ brevissquè voluptatis, cum jactura illius, quæ nos olim vera & immutabilis manet?*

Deliberari in electione recti, turpe.

Itaque non flagitia modò viro bono fugienda: etsi illa emolumentum aut oblectatio apparens, commendet: sed etiam illa deliberatio: an levi saltem; vel, quæ dubia videatur, culpâ, deferendum sit officium, sectandi commodi, aut voluptatis, causâ. In tali enim deliberatione facinus inest: nec unquam ea sunt deliberanda, in quibus ipsa deliberatio turpis est. Ut ergo dubitare, quid rectum sit, virum bonum non decet; (id enim naturâ apparet:) ita multò magis quæ dubitet, nefas committere.

Vii & fametantum aut pœne causâ illud retinere.

Denique cum pauci sint, qui delicti ignoratione ac impunitate propositâ, abstinere velint injuriâ, pluresquè famam & pœnam, quàm Conscientiam vereantur: Ideo, ad firmandum animum, hic murus fit aheneus; hæc lex interna vitæ innocentis; nil conscire sibi: & non ullo
respe-

respectu, imò non necessitate, non electione, sed omnino naturâ, usu, & consuetudine bonum esse. Ita enim demum ultro & facilè implebimus officium, quod Charitas dicitur.

Jam verò ut ostendam, quæ dicenda de Charitate, proposueram; cuncta me absoluisse: revocanda est definitio ejus, & dictis applicanda. Cùm ergo definiverim Charitatem; esse Propensionem animi erga proximum benignam, benevolam, beneficam: ita eam partitioni Libri hujus attribuo. Propensio benigna, propriè *pertinet ad Potestatem*: cui annexæ virtutes: *Clementia, Modestia, Comitas*, aliæquæ quas ὁμιλιτικὰς Aristoteles vocat: & quæ æquant, quâ possunt inter se homines: etiam si jure Potestatis impares & inæquales. *Propensio benevola, danda est Obligationi*: quæ sponte omne debitum supplet, prævenit, superat: & virtutes huic fini proprias habet: nempe *Fidem*, & καλοκαγαθίαν, seu libenter se communicantem bonitatem: non curantem quæ sua sunt: modò satisfaciat, quod sibi ipsa imponit, officio. *Propensio denique benefica* ad dominium rerum spectat: quæ efficit, ut sint τὰ πῶν φίλων κοινὰ: utitur quæ virtutibus eò pertinentibus, & avaritiæ adversis. Quæ omnia partim in dotibus primitivæ charitatis, partim in juris

Ostenditur charitatis officia exactè tractata esse.

Nempe benignitate potestati.

Conversivas

eximiam probitatem Benevolentiam obligationi.

Omnia amicorū cōmunia

Beneficentiam

Dominio attributam.

H con-

constituti effectu ; partim deniquè in temperamento ejusdem , tribus prout promissi Capitibus , ostensa sunt : atque demonstrata.

APPENDIX LIBRI SECUNDI.

De Amicitia.

Explicata universalis charitati. **P**ost deductum explicatumquè Charitatis munus , supervacaneus forsàn hic Tractatus de *Amicitia* videri poterit. Eò quòd per illam , (inquit Cicero) adeò contracta est res , & adducta in angustum ; vt omnis Charitas , aut inter duos existat , aut inter paucos : *Dilectio verò Christiana diffusa* (vt Apostolus ait) in cordibus nostris , angustias istas minimè patitur : & se extendit ad omnes : Attamen cùm hæc tam universalis , præter conatum & bonam voluntatem , vix ferè aliud præstare possit ; Ea verò quæ cum paucis intercedit , faciliùs frequentiusquè ; implet officium ; Ideo non abs re erit , celebre hoc amicitiaè munus , & nomen , non præterire : Et , Appendixis saltem loco attexere , quæ de illâ præcepta traduntur. Ita & Christianâ illâ eximiâ charitate , (quæ omnibus omnia) imbutus animus , voto & studio dilatabit viscera sua : quotiesquè fuerit modus , factis exeret : Et per amicitiam , ex totâ quam amare tenemur societate , generis humani , fecer-

Amicitia etiam qua inter paucos merito tractanda.